

Józef Wroceński

Doktorat ks. Józefa Bara

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 41/1-2, 319-320

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Doktorat ks. Józefa Bara

Dnia 18 listopada 1997 r. odbyła się na Wydziale Prawa Kanonicznego ATK publiczna obrona rozprawy doktorskiej ks. mgra Józefa Bara, kapłana diecezji przemyskiej. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. *Udział wiernych świeckich w misji Kościoła w świetle uchwał synodów diecezjalnych w Polsce w latach 1983 – 1995*. Promotorem rozprawy był ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski. W charakterze recenzentów wystąpili: ks. prof. dr hab. Jan Dyduch (PAT) i ks. prof. dr hab. Józef Krukowski (ATK).

Ks. mgr Józef Bara w swojej pracy podjął problematykę dotyczącą miejsca i roli wiernych świeckich w Kościele. Sobór Watykański II sprawił, że wyżej wspomniana problematyka należy z pewnością do bardziej interesujących zagadnień teologiczno-prawnych ostatnich dziesiątków lat. Wierni świeccy stanowią zdecydowaną większość w Kościele i na mocy sakramentu chrztu przyjmują na siebie właściwe im obowiązki i prawa oraz zostają włączeni w potrójną misję Chrystusa: prorocką, kapłańską i królewską. Synody polskie odbyte po promulgacji Kodeksu Jana Pawła II kształtując życie religijne w poszczególnych Kościołach partykularnych konsekwentnie poświęciły roli świeckich sporo uwagi. Badania podjęte przez Autora zmierzały do odpowiedzi na pytanie, na ile kodeksowe polskie synody diecezjalne uznają i popierają podmiotowość wiernych świeckich w Kościele oraz ich czynny udział w potrójnej misji Kościoła. Ponadto czy prawodawcy w Kościołach partykularnych przyswajają literalnie normy kodeksowe, czy może odkrywając dynamizm apostołowski wiernych świeckich usiłują głębiej wniknąć w intencje prawodawcy powszechnego. Praca została oparta na bogatym materiale źródłowym, ponieważ w ramach czasowych określonych w pracy odbyło się w Polsce dziesięć synodów diecezjalnych.

Rozprawa składa się z czterech rozdziałów. W rozdziale pierwszym zostały omówione normy prawa powszechnego dotyczące udziału wiernych świeckich w misji Kościoła. Kodeks podaje katalog praw i obowiązków odnoszących się do wiernych świeckich. Treścią drugiego rozdziału jest analiza uchwał synodalnych pod kątem udziału wiernych świeckich w posłudze nauczania. Znalazły tutaj omówienie wielorakie formy uczestnictwa świeckich w posłudze Słowa (przepowiadanie Słowa Bożego, nauczanie katechetyczne), a także zadania świeckich związane z działalnością misyjną Kościoła, wychowaniem katolickim w szkołach, korzystaniem ze środków społecznego przekazu czy też działalnością stowarzyszeń. Autor podkreślił, że posługa nauczania należy do bardzo istotnych zadań w Kościele, zaś prawodawcy

partykularni nie szczędzą uznania i zachęt pod adresem wiernych w tym względzie. Zauważa się też troskę o to aby należyta formacja duchowa i intelektualna wiernych świeckich zapewniła im pełną owocność ich posługi. W trzecim rozdziale został ukazany udział świeckich w posłudze uswięcania. Zawiera się ona w sprawowaniu sakramentów oraz w pozostałych aktach kultu Bożego. Powołaniem wiernych świeckich jest uswięcenie świata i osobiste. Możliwe jest to dzięki mocy płynącej z sakramentów św. Stąd świeccy, co podkreślają uchwały synodalne, posiadają swój własny udział w sprawowaniu świętych czynności. W ten sposób wypełniają oni we wspólnocie misję kapłańską. Ponadto w misji uswięcania uczestniczą przez udział w Liturgii Godzin i przez akty pobożności indywidualnej. Wreszcie rozdział czwarty Autor poświęcił ukazaniu roli świeckich w posłudze pasterzowania. Uchwały synodów polskich przewidują znaczący udział świeckich w misji pasterskiej Kościoła. Dokonuje się to przez udział w wykonywaniu władzy ustawodawczej (członkostwo w synodzie diecezjalnym, udział w zespołach doradczych służących pomocą biskupowi w wypełnianiu jego zdań pasterskich). Realizuje się to także przez udział w wykonywaniu władzy wykonawczej. W uchwałach synodów polskich brak jest jednak norm dotyczących udziału świeckich w wykonywaniu władzy sędowniczej. Słusznie Autor dochodzi do wniosku, że owocność posługi pasterzowania w dużej mierze zależy od czynnego udziału w niej katolików świeckich.

Z zebranego i przeanalizowanego przez Autora materiału wynika, że polscy prawodawcy partykularni ukazują nowoczesną wizję Kościoła, w której właściwe sobie miejsce zajmują wierni świeccy, którzy są nie tylko biernym przedmiotem troski duszpasterskiej duchownych, ale aktywnie uczestniczą w zleconej Kościołowi misji nauczania, uswięcania i pasterzowania. W ten sposób wyraża się również na gruncie polskim uznanie i poparcie podmiotowości wiernych świeckich w Kościele. Udowodnienie powyższego stwierdzenia stanowi niekwestionowany walor rozprawy. Słuszny jest również postulat Autora, iż szybko zmieniające się potrzeby i wymogi duszpasterskie powinny ożywić ruch synodalny w Polsce.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego ATK biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, właściwy dla tego typu rozpraw walor naukowy, a także opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, podjęła uchwałę o nadaniu ks. Józefowi Barowi stopnia naukowego doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Józef Wroceński SCJ